

порядку». 30 березня відбулося екстрене засідання педагогічної ради, яке ухвалило припинити заняття і розпустити учнів по домівках.

Незважаючи на подібного роду безрадісні явища, що свідчать про те, наскільки дух часу проник в середовище церковної молоді, отець Амвросій виступав у справі допомоги матеріально незабезпеченим студентам і був постійним членом Товариства допомоги нужденним вихованцям Києво-Подільського духовного училища, також головою ради Петропавлівського піклування про незабезпечених вихованців Київської Духовної семінарії. У 1915 році за ревне служіння на єпархіальних послухах архімандрит Амвросій був нагороджений орденом Святого Володимира III-го ступеня.

Архімандрит Амвросій вирізнявся глибоким благочестям і смиренням, і був шанованим як учнями семінарії, так і священначаллям в особі митрополита Київського і Галицького Флавіана (Городецького). Не раз порушувалося питання про хіротонію архімандрита Амвросія в сан єпископа, але митрополит Флавіан, який дуже цінував благочестивого архімандрита і ревного трудівника на ниві підготовки юнаків до церковного служіння, щоразу в таких випадках казав: «Він мені потрібен». Сам митрополит Флавіан був місіонером, подвижником, людиною, що вирізнялася винятковим милосердям: він нікому не відмовляв у матеріальній допомозі. У Києві у нього були призначені певні дні для прийому бідних, і до нього з ранку стікався народ для отримання щедрих пожертв. Будучи сам благочестивим, він цінував благочестя і в своїх співробітниках.

Господь покликав архімандрита Амвросія, ректора Київської Духовної семінарії, до єпископського служіння у той час, коли країна переживала серйозні випробування. Вони торкались як соціально-політичної сторони суспільства, так і духовної. Це був час викликів історії, котрі потребували однозначної відповіді.

Братусь І.В.

кандидат філологічних наук, доцент,

Інститут мистецтв

Київського університету імені Бориса Грінченка

НОВІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ КИЄВА

Кожне покоління киян по своєму сприймає історію свого міста. Київ не існує сам по собі – він вбирає та породжує сам культурно-історичний контекст, пропускає крізь себе чарівні та потворні регіональні, державні та світові «гримаси». Щось відбивається на місті, щось зникає назавжди. Вибірковість історичної пам'яті не зовсім спонтанна – вона керується глибинними внутрішніми процесами та формальними директивними зовнішніми чинниками.

Досліднику Києва важко опинитися поза політикою (багато хто цього й не прагне), що подекуди перетворює наше славетне місто в розмінну карту

нескінченних дискусій. Особливо ця хиткість ситуації помітна в освітньому процесі – студіююча молодь отримує необмежений доступ до всього спектру інформації безвідносно її правдивості, агресивності чи фантастичності. В радянські часи (і навіть раніше) існувала цензура, що формувала з незначними відхиленнями «лінію партії». Слідування цій «лінії» передбачало й відповідний освітянський режим осмислення минулого та сьогодення. Контроль відбувався на всіх рівнях.

Повернення до цензури непродуктивне та неможливе (з низки причин). Але виникає питання – чи потрібні правильні орієнтири для молоді? Безумовно, що так, оскільки ми їх змушуємо залишатися один на один з багатьма пластами накопичених відомостей про Київ. Ці відомості можуть бути самі по собі цікаві та корисні, але створювалися за умов «розбавлення» всього відповідним контентом. Для радянських часів одним з основних «трендів» був класовий підхід. Без класового підходу не обходилося жодне дослідження – інакше автори наражалися на небезпеку бути підданими тим чи іншим репресіям.

Ось і маємо в студентських доповідях відлуння «хороших бідняків і поганих багатців». Інколи відбувається замовне зміщення – «хороші багатці та погані бідні». Прикрість в тому, що студенти не здатні ідентифікувати вульгарний соціологізм. Дослідження про «важку долю простого народу» не містять для них конкретних застережливих маркувань, що мали вказувати на замовний (а часто змушений) характер розлогої риторики. Для дослідників радянських часів подібні репліки були рятівними від пильних очей «компетентних органів». Майстерність дослідника вимірялася не в униканні подібних реплік (це було неможливо), а в дотриманні балансу, в збереженні цінних відомостей всупереч офіційній позиції влади (ці відомості мали зберігатися тільки в глибинних змістових нашаруваннях, їх могли «розкодувати» лише вдумливі читачі).

Іншою проблемою є «зручна історія Києва». «Зручна» для дослідників – просто набір шаблонів з пересипанням одних і тих же культурно-історичних відомостей. Подібний підхід викликає у молоді відчуття стійкої відрази від схоластично повторювальної одної й тої самої інформації – це природна реакція на намагання здійснювати застарілий репродуктивний метод. Київ вже давно змінився, змінилися викладачі та учні, але шаблони продовжують стійко жити в навчальному процесі! Що відбувається?

Заклики до креативності часто залишаються лише гаслами. Інертність не дозволяє випрацювати нові підходи. Інколи доводиться стикатися з нездатністю їх випрацювати. Навіть при вдалому новому підході ми можемо спостерігати саботування нездатністю сприйняти нове, нерозумінням суті та фактажу.

Відповідно до цього сучасний курс «Києвознавства» має вирізнятися чіткою орієнтацією на вподобання молоді, на «її формат». Мається на увазі забезпечення курсу осмисленим мультимедійним супроводом, дотримання збалансованої багатовекторної парадигми курсу та чітка орієнтація на його позитивне застосування. Кожний повинен випрацювати своє бачення міста, що перетинається з особистим і загальнолюдським. Завданням викладача

здебільшого є просто кореляція світовідчуття у відповідному фокусі. Саме такі навчальні курси мають перспективу.

Список використаних джерел:

1. Братусь І. Інформаційні пошуки доби / І. Братусь // Сучасні проблеми художньої освіти в Україні. 2010. Вип. 6. С. 33-38. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spkho_2010_6_7

Гуменюк В.В.

аспірант,

*Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова*

КІНО У ЖИТТІ НАЦІОНАЛЬНОГО СЕЛА УКРАЇНСЬКОГО ПРИЧОРНОМОР'Я (1920-І – ПОЧАТОК 1930-Х РР.)

Двадцять років стали періодом масового поширення німого кіно в Україні. Попри те, що існував брак фільмів із субтитрами мовами етноспільнот, у національному селі кінокартини стабільно демонстрували п'ять-шість разів на місяць. Траплялися випадки коли оператор однієї пересувної кіноустановки мав задовольняти потреби населення одразу кількох сіл [5, арк. 162]. Унаслідок браку джерел електроенергії певна кількість куплених сільськими громадами стаціонарних кіноустановок тривалий час не була задіяна для кінопоказу [5, арк. 78 зв.]. Тому населення великих сіл, яке було спроможне придбати «стаціонарку» не поспішало відмовлятися від використання кінопристроїв пересувної конструкції [5, арк. 20, 20 зв.].

На початку 1920-х рр. оператори кіноустановок послуговувалися західною або російською дореволюційною продукцією [4, с. 292]. Глядачі полюбили фільми з авантюрним сюжетом, що їх масово виготовляли американські та німецькі кінофабрики [1, с. 6]. Відбувалися покази таких фільмів власного виробництва як «Митя», «Як дбаєш так і маєш», що їх влада визнала шкідливими [5, арк. 162]. виправити ситуацію мала нова радянська кінематографія. У другій половині 1920-х рр. розпочалося активне витіснення західних фільмів із радянського кіноекрану. До 1927 р. вони склали трохи більше четвертої частини від загальної кількості кінострічок, що демонструвалися. Перші радянські художні фільми: «Чудотворець», «Дипломатична таємниця», «Палац і замок», створили серйозну конкуренцію західним і дореволюційним. Особливою популярністю користувався фільм режисера І. Перестіані «Червоні дияволенята» [4, с. 293]. Одночасно влада започаткувала створення національних кіностудій, зокрема, «Немкіно». Її працівники змонтували низку кінохронік та кіножурналів, випустили художньо-ігрову стрічку «Мартин Вагнер». Однак фільми студії мали низький художній і технічний рівень та не окупалися [2, с. 173]. Оскільки кіносеанси у